

גוט שבת Gut Sábész

22. évfolyam 31. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:38 • ז' אייר תש"פ • 2020. 5. 1. • פרשת אחרי-קדושים • Szombat kimenetele: 20:50

A keresztúri csodarabbi 95. jorcájtja

Steiner Jesájá, közismert nevén *Reb Sájale* 73 éves korában, 1925. április 27-én, vagyis ijar hó 3-án, hétfő hajnalban adta vissza lelkét az Örökkévalónak – idén a rebbe jorcájtja, a halálózásának polgári dátumával megegyezett, vagyis e hét hétfőre esett.

Reb Sájale Felsőzboron született. Fiatalon került Olaszliszkára, az ottani csodarabbi, *Reb Hersel* mellé, kinek egyhamar kedvenc tanítványa lett, olyannyira, hogy utódjául is őt jelölte meg, ám Steiner rabbi ezt végtelen szerénységétől vezérelve nem fogadta el és inkább Bodrogkeresztúrra költözött. Leveleit élete végéig úgy írta alá, hogy „az olaszliszkai rabbi szolgája”.

Ahogy fénye emelkedett és egyre többen keresték fel tanácsért vagy éppen a gyógyulás reményében, úgy módosította az állami vasúttársaság is a menetrendet: a hét bizonyos napjain több szerelvényt indítottak Keresztúrra. A rebbéhez látoga-

tók között zsidók és nem-zsidók egyaránt voltak, akiket nemegyszer pénzzel is kisegített – csak halála után derült ki, hogy különböző bankoknál több száz millió koronás tartozást halmozott fel, mely hatalmas összeget a zarándokok között osztotta szét, kockára téve ezzel saját megélhetését is. A rabbi háza mindig nyitva állt a vándorok előtt: konyhájában esetenként 500–600 ember számára készült enni.

Temetése napján több mint tízezer jegyet váltottak a helyi állomáson. Egyszerű koporsóját azokból az asztalokból készítették, amelyeknél életében tanult és híveit fogadta.

A jorcájt alkalmából minden évben a világ számos részéről több tízezeren szoktak zarándokolni a sírhoz, idén azonban más volt a helyzet.

A koronavírus-járvány terjedésének megfékezése céljából az általános kijárási korlátozások mellett a bodrogkeresztúri

polgármester prevencióc cellal az évfordulóra további tilalmakat írt elő, mely az esetleges zarándokokot tartotta volna távol a településtől.

A jorcájtjal kapcsolatban *Oberlander Báruch* rabbi, a Budapesti Ortodox Rabbinátus vezetője is hivatalos állásfoglalást adott ki, melyben a rendelet betartásának fontosságát hangsúlyozta, továbbá, hogy az emberi élet védelme és megmentése, a *pikuách nefes* a legfontosabb vallásjogi törvények közé tartozik. Az állásfoglalás végén *Oberlander* rabbi rámutatott, hogy a csodarabbi érdemében való ima és jócselekedet nem csak a nyughelynél, de bárhol rendkívül magasztos és dicséretes.

Idén a hazai és külföldi zsidók a fegyelmezettégükkel tiszteltek a keresztúri rebbe emléke előtt. Adja az Örökkévaló, hogy hamarosan Reb Sájale ohelében is elmondhassák imájukat, akik azt szeretnék!

Virtuális előadások

Virtuális Bét Midrás naponta
A *zsido.com* Facebook-oldalán péntek és ünnepnapok kivételével minden nap 19:00–22:00 óráig (lásd a 2. oldalon)

Myers Mendy rabbi:
A *tükörmásik oldalán – a hetiszekasz és tanulságai napjainkban*
A Cháj Galéria Facebook-oldalán, szerdánként 18:30-tól

Feldman Mussie rebbecen:
Közepesek a konyhában
(csak nőknek!). A csoport Facebook zárt csoportjában. Belépési engedélyért keressék Feldman rebbecent. Szerdánként 20:30

Glitsenstein Chaim Saul rabbi:
Napi dvár torá
Konferenciahívás
a +36 1 987 6825-ös telefonszámon. Kód: 901244
Vasárnaptól csütörtökig 18:00

Napi Talmud Dáfjomi
Hétköznap reggelente 7:30
Szombat és vasárnap 21:00
Élőben: Köves Slomó Facebook-oldalán, utólag visszanezethető: www.napitalmud.hu

Virtuális Vasvári zsinagóga
Mivel ezekben a napokban a zsinagógák zárva vannak, minden reggel 8:30-kor és 18:00-kor virtuális közösségi imát tartunk.

<https://zoom.us/j/645022263>
További tudnivalók:
www.viva.tflin.hu

Kóser étel-miszer-ellátás
Melegétel-rendelés, gyógyszerbeszerzés és bevásárlási szolgáltatás az Óbudai zsinagógától: *Erdős Judit* (06 30 222-1439 vagy e-mailen:

koshercatering@zsido.com
Pékáru és ebéd házhozszállítás:
tel.: (06 70) 946-4921;
e-mail: rendeles@koserpekseg.hu

Hús házhozszállítás:
www.koserhus.com
A Dohány utcai Kóser Piac továbbra is a rendes nyitvatartási időben várja vásárlóit.

Reb Sájale sírja (kis kép) – A bodrogkeresztúri temető (nagy kép)

Hetiszakasz

A mindennapi zsidó élet

Az első szakaszunk – *Ácháré mot* (3Mózes 16-18.) – a jom kipuri Szentély-szertartás módzatait, áldozatait ismerteti, elsősorban azt a gyakorlatot, hogy a szolgáltató főpap ún. „bűnbakot” küld a pusztaságba, aki „magával viszi Izrael népének vétkeit”.

Ezenfelül a szakasz – amit gyakran együtt olvasunk a következő, *Ködösím*, szakasszal – a zsidó élet szentségéről tárgyal, ezzel kapcsolatban előírásokat tartalmaz.

A második hetiszakaszunkban – *Ködösím* (3Mózes 19-20.)

– a mindennapi élet zsidó-életének megszentelt volta a téma, és a Tóra részletesen kifejti az elvet, miszerint ez a „szentség” a Tóra parancsolatainak szigorú betartásában és a zsidó különállás – a népektől való elkülönülés – konzekvens megőrzésében merül ki.

„És elkülönítetek benneteket a népektől, hogy az enyém legyetek” – mondja a Tóra. Bölcsseink hozzátesszik: „Ha elkülönültök a népektől – az enyém vagytok. Ha nem – akkor odaadlak Nebuchadnecárnak és társainak!” (Torát Kohánim 10.)

Zsidó híradó

Megjelent az *Egység* 129. száma

„A járvány életünk minden aspektusába beszívargott, így természetes, hogy az *Egység*-ben is sok cikk jelenik meg majd ezzel kapcsolatban” – mondta el kérdésünkre az újság főszerkesztője, *Steiner Zsófia*. – „Ugyanakkor nem szeretnénk, hogy csak ez határozza meg a lapot a következő időszakban. Az embereknek a tájékozódás mellett szüksége van a normalitásra is, ezért a korábban meghatározott témáinkkal haladunk tovább. A most megjelenő 129. számban például a járvánnyal kapcsolatos cikkek mellett a névadási szokásokról is olvashatunk majd, háromrészes sorozatunk zárásaként. Ez a hármas egység Purimkor indult, és azt a három különleges dolgot mutatta be, ami megtartotta a zsidókat, hogy ne veszítsék el

az identitásukat az egyiptomi rabság idején. Ez az öltözködés, a saját nyelv és a névadási szokások. Ma, amikor egy rettentő csapás tart minket fogságban, különösen fontos, hogy, elődeink példájából is tanulva, ne veszítsük kapcsolatunkat a gyökereinkkel és a hitünkkel – vagyis az Örökkévalóval.”

Mivel zsinagógáink, iskoláink és közösségi tereink zárva tartanak és sokan nem jutnak hozzá a megszokott módon az újsághoz, az EMIH kibővített címlistára postázza az újságot, valamint hamarosan könnyen lapozható elektronikus formátumban is elérhető lesz.

„Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat”

„Alacsonyönértékelésű korunkban,” a címben foglalt tórai utasítás teljesítése talán sokaknak problémásnak tűnhet.

A kérdés jogos: hogyan is teljesíthetném ezt a mindennél fontosabb parancsolatot, ha magamat sem vagyok képes szeretni? Szeressem úgy a másikat, mint önmagam? Jaj annak, aki ilyen kiváltságban részesül!

Fenti kérdések és kétségek elég tisztán világítanak rá arra a szinte már axiómatikus igazságra, hogy a felebarátom iránti valós szeretet egyik szükséges előfeltétele, hogy magamat is képes legyek elfogadni, szeretni és tisztelni.

A hatodik lubavicsi rebbe, Jozsef Jichák Schneerson rabbi mondta, hogy a pletykálgodás tórai tilalma nemcsak a másokról való szóbeszédre vonatkozik, hanem még a magunkkal kapcsolatban tett negatív kijelentésekre is. Sőt, nem csak hogy nem beszélhetünk, de még csak nem is gondolhatunk magunkról rosszat! Nem számít, milyen negatív és káros dolgot tettem, attól még nem én magam leszek gonosz. A tetteink lehetnek helytelenek, rosszak, sőt akár gonoszak is. Ezeket természetesen a legna-

gyobb igyekezettel el kell kerülni, ugyanakkor nem szabad ösztévesztetni ezen cselekedeteket valódi lényünkkel. A tetteink rosszak, nem mi. Ha azt mondjuk ugyanis, hogy mi voltunk rosszak, azzal mélyen magunkban egyfajta pecsétet nyomunk a kimondott ítéletre, aminek érvénytelenségéről később már nehéz lesz meggyőzni magunkat. Az utolsó ember, aki lemondhat ró-lunk, azok mi magunk vagyunk. Bármit is mondjon környezetünk, sose felejtjük el, hogy tetteink csak pillanatképet adnak rólunk, de nem mondják meg, hogy kik vagyunk valójában. A legdrágább isteni szikrát hordozzuk magunkban, és ahogy Isten felett sem ítélkezünk, úgy magunk felett sem tehetjük.

Csiszoljuk a tetteinket! Tegyük jót és kerüljük a rosszat. És sose mondjunk le magunkról! Ahogy azt Hilél is mondta: „Ha én nem vagyok magamért, akkor ki van érettem?” (Az atyák bölcs tanításai 1:14.)

Szeresd hát tenmagadat, és szeresd felebarátodat!

Kovács Jichák rabbinövendék cikke Levi Avtzon írása nyomán.

Rendelje házhoz: www.koserhus.com

19.00

Oberlander Báruch

Kérdezd a rabbit!
Válasz zsidó módra

20.00

Megyeri Jonatán

A zsidó
filozófia alapjai

21.00

Esténként
más-más
előadókkal
és
témákkal

Facebook Tanház

Virtuális Bét Midrás

A zsidu.com Facebook-oldalán élően.

Velem és a Rebbével történt Fekete öv és fekete kalap

Brooklynban, egy főleg zsidók lakta városrészben születtem, de 1967-ben, amikor 11 éves voltam, a Vermont államban fekvő South Royaltonba költöztünk. Mi voltunk ott az egyetlen zsidó család, és az iskolakezdés után nem sokkal kiderült, hogy elég erős az antiszemitizmus a helyiek között. Gyakran váltam a gyerekek céltáblájává, és az iskola vezetése semmit sem tudott tenni, hogy a verekedéseknek útját állja. Hamar kiderült a számomra, hogy meg kell tanulnom megvédeni magam. A szüleim beíratkoltak egy karate-tanfolyamra, melyet egy dél-koreai mester vezetett. Nagyon komolyan vettem az edzéseket. Naponta öt órán át gyakoroltam, a hét minden egyes napján. 18 éves koromban megszereztem a fekete övet és számos győzelmet tudhattam a magaménak. A gimnáziumi és egyetemi éveim alatt is folytattam az edzést és a versenyzést. Az volt a tervem, hogy kijutok az olimpiára.

Amikor a Vermonti Egyetemre jártam, megismerkedtem Shmuel Hecht rabbival, aki a helyi Chábád-központot vezette. Minden péntek este nála vacsoráztam. Fiselnek hívták, ahogy senki más rajta kívül. Mindig azt mondta: „Fisel, a rebecen nagyon finomat főzött neked, készített csirkeszárnyat is...” – hogy is tudtam volna visszautasítani? Később meghívott a szombat reggeli imára is a zsinagógába, ahová azután rendszeresen jártam.

1979-ben diplomáztam, majd Hecht rabbi biztatására a Crown Heightsban működő Hadar Hatorah jesivába iratkoztam be. A Chábád központját jellem-

ző mozgalmas élet nem kedvelte a tanulmányaimnak, így a Rebbe beleegyezésével az izraeli Kfár Chábádban működő jesivába iratkoztam át. Ott elég sok nehézségbe ütköztem, mert nem tudtam se héberül, se arámiul. Ez utóbbi a Talmud tanulásához elengedhetetlen. Egyáltalán, semmit sem tudtam. Ráadásul teljesen egyedül voltam, távol az otthonomtól. Az első másfél évben rettenetesen szenvedtem, mind fizikailag, mind érzelmileg.

Fishel Jacobs rabbi ismert előadó, szerző és tanácsadó a családi tisztaság témakörében. Korábban tisztként szolgált az izraeli hadseregben és rabbiként az izraeli börtönszolgálatnál. Az interjú 2014 májusában készült.

Azonban három év alatt sem tudtam jelentősen előrehaladni az általános tanulmányi programban, és már 25 éves voltam. 1982 Peszáchján ezért visszautaztam az Egyesült Államokba, és személyes találkozóra mentem a Rebbéhez. Élesen emlékszem erre az élményre. Úgy éreztem, mintha megállt volna az idő. Minden problémám megoldódott.

Azt mondtam, hogy még nem döntöttem el, hogy Crown Heightsban maradok-e, vagy inkább visszamegyek Kfár Chábádba, ahol még mindig a kezdő Talmud-csoportban tanultam.

„Gondolt már arra, hogy legyen a rabbivizsgát?” – kérdezte a Rebbe. Elmondtam, hogy a rabbik Kfár Chábádban azt tanácsolták, hogy csak az esküvő után kezdjek el a rabbivizsgára tanulni. A Rebbe nem értett egyet ezzel. Azt javasolta, hogy most azonnal kezdjek bele. Bár még csak kezdő voltam és az alapok megértésével is problémáim voltak, a Rebbe hitt abban, hogy rabbi lehetek.

Édesanyám is elkísért a találkozóra, aki – mint egy igazi jid-

Biztosan ő az igazi!” És tényleg ő volt. Ma már 37 éve vagyunk házások. Hét gyermekünk és tizennégy unokánk van.

A rabbivizsgára való felkészülés különösen nehéz vállalkozásnak bizonyult. Két évbe telt, mire felavattak rabbinak. Ezenfelül nem elégedtem meg a Chábád jesivában kiállított diplomával, szerettem volna az izraeli Főrabbinátuson is levizsgázni. Hosszas felkészülés után Dov Lior, Hevron főrabijja vizsgáztatott le és a lehető legmagasabb értékelést adta.

A Rebbe biztatására egy kolélban folytattam a tanulmányaimat az elkövetkező tizenkét évben. Ez idő alatt sikerült talmudtanári képesítést szereznem, továbbá rabbinikus bírósági ügyvéd is lettem. Ezután könyveket írtam, melyek a családi tisztaság és a szombat törvényeivel foglalkoznak. Ma már számos nyelven elérhetőek ezek a könyvek a világ különböző országaiban.

Minden, amit az életben elértem, a Rebbe előrelátásának köszönhető. Amikor az alapokkal küzdöttem és senki sem hit bennem, ő meglátta bennem a potenciált. Meglátta bennem, amit senki más – még én magam sem. Az ő áldásával lett egy nagyszerű feleségem, családom és életem. Mindent neki köszönhetek.

Fishel Jacobs rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

dise máme – nem mulasztotta el felvetni a házasság kérdését. Ezzel kapcsolatban a Rebbe azt mondta, térjek vissza Izraelbe, ahol majd a már házas barátaim „találnak nekem egy megfelelő menyasszonyt ... könnyedén, a dolgok természetes rendje szerint”.

Három héttel később egy házasság barátom váratlanul felhívott és közölte, hogy talált nekem egy menyasszonyt. Azt mondtam: „A Rebbe azt ígérte, hogy könnyedén, természetes módon találjak majd rá a menyasszonyomra, egy házas barátom segítségével. Most éppen ezt történik.

Kóser konyha

Kovászos
hot dog kifli

Izrael Állam függetlenségének 72. évfordulóját az ország teljes kijárási tilalomban ünnepelte. Az ilyenkor szokásos kertipartikon népszerű étel a hot dog is.

párve, tojásmentes

1 kg liszt

másfél pohár langyos víz

5 ek. szárazlesztő

2 ek. cukor

½ pohár növényi olaj

4 ek. burgonyakeményítő

4 kk. só

¾ pohár aktív kovász

a tetejére: egy kevés víz és
szezámag a megszóráshoz

A lisztet tálba szitáljuk. Az élesztőt a cukorral a vízbe tesszük, elkeverjük és felfuttatjuk, majd a többi hozzávalóval együtt a liszthez adjuk. Összedolgozzuk, alaposan meggyúrjuk és megdagasztjuk a tésztát. Kiolajozott tálban, letakarva két-két és fél órán át kelesztjük. A tésztát ezután kb. 25 darabra vágjuk, ha kisebb, és 10-12 darabra, ha nagyobb kifliket szeretnénk. A darabokat egyenként meggömbölyítjük, majd sodrófával hosszúságú ovális alakúra nyújtjuk, és végül mindegyiket feltekerjük. Sütőpapírral bélelt sütőlapon, konyharuhával letakarva tovább egy órán át kelesztjük a kifliket, majd egy kis vízzel megkenjük minden kifli tetejét, és szezámaggal megszórjuk. 180 fokra előmelegített sütőben, nagyjából 15-17 perc alatt készre sütjük őket.

Kérdezd a rabbist a koronavírus-járvány idején

Tudjuk-e majd pótolni a kimaradt hetiszakaszokat? 1. rész

Mivel nem járhatunk zsinagógába és nem gyűlhetünk össze máshol sem imádkozni, a hetenként olvasandó tórai szakaszokkal sem tud a közösség haladni. Kérdés, hogy kell-e majd ezeket pótolnunk, amikor újra összegyűlhetünk imádkozni.

A hetiszakaszok kialakítása

A bölcsek előírták, hogy egy év alatt kell felolvasnunk az egész Tórát (lásd Maimonidész, *Az ima szabályai* 13:1.). Ehhez hetiszakaszokra, *párásákra* bontották a szöveget.

A szakaszok a szökőév hosszához vannak kialakítva, amikor eggyel több hónap van az évben, ezért előfordul, hogy egy héten két szakaszt egyben olvasunk fel. Az idej, 5780. évben hét ilyen összevont hetiszakasz van (polgári dátum szerint: 2020. március 21., április 25., május 2. és 16., július 4. és 18., valamint szeptember 12.).

Ha elmarad az olvasás...

Tórát olvasni csak *minjenben*, tíz, *bár micvó* kort már elért zsidó férfi jelenlétében lehet. Ha nincsenek elegenden, elmarad az olvasás. Ilyen esetben mindenkinek magának kell szombatontként az adott szakaszt a nyomtatott *chumásból* (*Mózes öt könyve*) elolvasnia (*Kcot hásulchán* 25:14. végén), de ez nem helyettesíti az igazi felolvasást.

Mit és hogyan pótolhatunk? – a Mágén Ábrahám véleménye

A *Sulchán áru*chban (OC 135:2. RöMÁ) azt olvassuk, hogy az elmaradt tóraolvasást pótolni kell. Eszerint, ha egy szombatot kihagytak és nem olvastak a hetiszakaszt a közösségben,

akkor a következő héten pótolni kell az akkor soron levő *párásá*-val együtt.

Azt mondja a *Mágén Ábrahám* (uo. 4.), hogy pótolni csak egy szakaszt lehet legfeljebb, ahogy imából is csak egyet pótolunk, nem kettőt, (ha ugyanis véletlenül kihagytuk a napi három imából valamelyiket, akkor a következő imánál pótolhatjuk. Ha több ima maradt ki, akkor csak a legutolsót pótoljuk úgy, hogy először elmondjuk az aktuális imát és utána a kimaradtat – SÁ uo. 108:1.).

Egy további alapelv, hogy olyan hetet, amikor kettős hetiszakaszt olvasunk, nem lehet pótolni, mert akkor három *párását* kéne egyszerre olvasnunk, ami nem megengedett. Vagyis, ha elmarad egy hetiszakasz, akkor azt a következő héten felolvasva tulajdonképpen olyan, mintha kettős szakaszunk lenne azon a héten – ezért lehet egyet pótolni, de többet nem.

Arra sincs lehetőség, hogy egy kettős hetiszakasz második felét pótoljuk a következő héten – hogy legalább az ne maradjon ki –, mivel ezeket az összevont *párásák*at egynek tekintjük, ahogy azt a *Mágén Ábrahám* kifejti.

További kitétel, hogy nem lehet a Biblia egyik könyvének utolsó szakaszát a másik könyv első szakaszával összevonni. De utóbbi kérdésben nincs konszenzus a háláchikus irodalomban, és van olyan vélemény, ami megengedi (*MáHáRÁM Sik* responsum OC 335. fejezet).

A fenti elv alapján, miszerint a hetiszakasz pótlása hasonlít az ima pótlásához, ha egyik hétről át kell vinni a másikra egy szakaszt, akkor először az aktuális hetiszakaszt kell felolvasni és az

tán az előző hetit (Chánok Kohén rabbi: *Olát Kohén* 4:6.).

Mit és hogyan pótolhatunk? – Jichák ben Móse rabbi véleménye

Ez azonban nagyon furcsa megoldás lenne, és az első forrás, ami elmaradt hetiszakaszok felolvasásáról szól, nem is ezt az érvelést említi. Ez a vélemény a 13. századi bécsi Jichák ben Móse rabbtól származik. Többkötetes, hatalmas háláchikus összefoglaló munkájának, az *Or záruán*nak a szombati törvényekről szóló részében (45. fejezet, idézi a *Misná brurá* uo. 8.) említi egy Kölnben történt esetet, amikor Eliezer ben Reb Simon rabbi zsinagógájában nem tudták befejezni az *Emor* hetiszakaszt. A rabbi úgy döntött, a következő héten először felolvasák az *Emor* hetiszakaszt (3*Mózes* 21–24. fejezet) és utána térnek rá a *Böhár* szakaszra (uo. 25:1–26:2.), ami az adott héten aktuális lenne.

Érdekes módon ő egyáltalán nem beszél pótlásról, hanem a lemaradás behozásaként tekint a korábban elmaradt *párásák* felolvasására, mivel azt mondja: a rendelet úgy szól, hogy sorrendben kell végigolvasni a Tórát minden évben. Ha a múlt hetit nem olvastuk fel, nem tudjuk felolvasni az e hetit, mert még nem tartunk ott. Ha ez így van, akkor természetes, hogy sorrendben kell olvasni a szakaszokat. Érvelését azzal támasztja alá, hogy ha az ünnep miatt kimarad egy szakasz, akkor is onnan folytatjuk a következő héten, ahol abahagytuk.

(folytatása következik)

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi

Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,

Kovács Jichák, Molnár Zsófia

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG